Gemeente Haarlem

Raadsstuk

Onderwerp Realisatie instandhouding openbaar primair (speciaal) onderwijs 2018	
Nummer	2019/815718
Portefeuillehouder	Botter, J.
Programma/beleidsveld	1.1 Onderwijs en sport
Afdeling	JOS
Auteur	Out-Schipper, I.
Telefoonnummer	023-5113486
Email	i.out@haarlem.nl
Kernboodschap	Spaarnesant heeft het jaarverslag 2018 ter kennisname ingediend. De gemeenteraad is als extern toezichthouder van het openbaar primair onderwijs bevoegd conform de Wet op Primair Onderwijs om, op grond van het jaarverslag 2018, vast te stellen dat de stichting voldoende openbaar primair (speciaal) onderwijs in 2018 in Haarlem heeft gerealiseerd.
Behandelvoorstel voor commissie	De commissie Samenleving wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	- Realisatie instandhouding openbaar primair onderwijs 2018 (2018/ 667436), zoals tijdens de gemeenteraadsvergadering van 20 december 2018 is vastgesteld. - Instandhouding openbaar primair onderwijs 2018 (2018/199902), zoals tijdens de gemeenteraadsvergadering van 14 juni 2018 is vastgesteld. - Koersplan 2017-2020 Spaarnesant (2017/220508) waarover Spaarnesant op 20 april 2017 een toelichting aan de raadscommissie Samenleving gegeven.
Besluit College d.d. 29 oktober 2019	1. Het college stelt het voorstel aan de raad vast. de secretaris, de burgemeester,

Besluit Raad d.d. ....1.9 DEC 2019 (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: Vast te stellen dat, op grond van het jaarverslag 2018 van Stichting Spaarnesant, deze Stichting voldoende openbaar primair (speciaal) onderwijs in 2018 in Haarlem heeft gerealiseerd. de griffier, de voorzitter,

1. Inleiding

Conform de Wet op Primair Onderwijs inzake de instandhouding van het openbaar onderwijs, de statuten van Stichting Spaarnesant en het raadsbesluit van 13 maart 2014 (kenmerk 2013/376077) is de gemeenteraad bevoegd vast te stellen dat deze stichting de instandhouding van voldoende openbaar primair (speciaal) onderwijs in Haarlem in 2018 heeft gerealiseerd. Deze vaststelling geschiedt op grond van het jaarverslag 2018 van het schoolbestuur Spaarnesant.
Het jaarverslag 2018 (2019 /815809) is door Spaarnesant ter kennisname ingediend.

In de raadscommissie van 14 juni 2018, waarin de instandhouding van het openbaar primair (speciaal) onderwijs 2018 op grond van de begroting 2018 besproken werd, is besloten dat de gemeenteraad als extern toezichthouder voortaan eenmaal per jaar op basis van het jaarverslag van het openbaar primair onderwijs, zal vaststellen of deze Stichting voldoende openbaar primair (speciaal) onderwijs in Haarlem verzorgt.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. Vast te stellen dat, op grond van het jaarverslag 2018 van Stichting Spaarnesant, deze Stichting voldoende openbaar primair (speciaal) onderwijs in 2018 in Haarlem heeft gerealiseerd.

3. Beoogd resultaat

Het in standhouden van voldoende openbaar primair (speciaal) onderwijs.

4. Argumenten

4.1. Openbaar primair onderwijs is in 2018 gerealiseerd.

De instandhouding van het openbaar primair onderwijs past binnen programma 1 'Maatschappelijke participatie' van de programmabegroting 2018. In beleidsveld 1.1. 'Onderwijs en Sport' is de

volgende doelstelling verwoord: 'Meer kansen voor de jeugd om een goede schoolloopbaan, vanaf de voorschoolse periode tot en met het voortgezet onderwijs'. Spaarnesant draagt hieraan bij met het openbaar primair (speciaal) onderwijs.

4.2 Uitvoeren van openbaar primair (speciaal) onderwijs vindt verantwoord plaats.
Spaarnesant verzorgt het openbaar primair (speciaal) onderwijs in Haarlem. In het schooljaar 2018-2019 hebben 6.896 leerlingen (teldatum 1 oktober 2018) openbaar primair (speciaal) onderwijs gevolgd.
Het jaarverslag is in de zomerperiode ter kennisname ingediend. Na de zomervakantie is op 23 september 2019 op bestuurlijk niveau met het schoolbestuur over het jaarverslag 2018 gesproken, waarbij de volgende onderwerpen aan de orde zijn geweest:

- Het jaarverslag 2018 in verband met de realisatie van het openbaar primair onderwijs in 2018
- Het meerjarenperspectief in relatie tot de continuïteit van het openbaar primair onderwijs van Spaarnesant
- Ontwikkelingen op rijksniveau en in Haarlem, zoals een brede voorziening voor 10-14 jarigen en de stand van zaken met betrekking tot het gezamenlijke plaatsingsbeleid van de schoolbesturen voor primair onderwijs in Haarlem.
- De wezenskenmerken van het openbaar onderwijs
- Partnerschap in de regio, waaronder de samenwerking met andere schoolbesturen

4.3 Het jaarverslag 2018 geeft een verantwoord financieel overzicht.
Het jaarverslag 2018 inclusief de jaarrekening bevat een financiële verantwoording over het kalenderjaar 2018, waarbij een transparant beeld van de grootte, de samenstelling van het vermogen per 31 december 2018 en het resultaat over 2018 gegeven wordt. De in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. De accountant van Spaarnesant heeft op grond van de getrouwheid en rechtmatigheid een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Het jaarverslag in beeld 2018 is een visuele weergave op hoofdlijnen van het jaarverslag 2018.

In het jaarverslag wordt stilgestaan bij het strategische beleid, waaronder het onderwijsaanbod, passend onderwijs, het plaatsingsbeleid primair onderwijs, maatregelen met betrekking tot het lerarentekort en de communicatie met de omgeving. Ook worden de werkzaamheden van de raad van toezicht en het bestuur beschreven. De verantwoording van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad is opgenomen.
De wezenskenmerken van het openbaar onderwijs zijn niet expliciet in het jaarverslag 2018 verwoord, omdat deze in het kader stellende Koersplan 2017-2020 van Spaarnesant (2017/220508) zijn genoemd. Spaarnesant geeft aan haar onderwijs op deze grondslag ingericht te hebben. In het strategisch beleid "Koersplan 2017-2020" wordt ook de missie, de onderwijsvisie en ontwikkelingen hieromtrent beschreven. Op basis van het Koersplan, dat richting geeft aan de onderwijskwaliteit, is

een intern auditsysteem ontwikkeld. De bassischolen voeren jaarlijks een zelfevaluatie uit aan de hand van een gemeenschappelijk referentiemodel in verband met de te maken schoolplannen.

De jaarrekening 2018 van Spaarnesant wordt afgesloten met een positief resultaat van € 271.000. In de begroting 2018 was rekening gehouden met een tekort van € 404.000. Er is derhalve sprake van een voordelig verschil van € 675.000. Dit voordelig verschil wordt vooral verklaard door het door de rijksoverheid ophogen van de lumpsum vergoeding à € 4,0 miljoen. Tegenover deze hogere lumpsum vergoeding staan ook hogere personeelslasten à € 3,5 miljoen aanzienlijk hoger dan begroot door bijvoorbeeld de cao-afspraken in het lopende begrotingsjaar die bij het opstellen van de begroting nog niet bekend waren.

Het positieve resultaat over 2018 van € 271.000 is ten gunste van de reserves gebracht. Deze bedragen per ultimo 2018 € 11,8 miljoen. Ten opzichte van de stand per ultimo 2017 van € 11,5 miljoen is er sprake van een toename van € 0,32 miljoen. Deze toename wordt veroorzaakt door toevoeging van het positieve resultaat in 2018.
Er is sprake van een geïntegreerd kwaliteits- en financieel toezicht door de inspectie van het Onderwijs. Dit betekent dat een eventuele overschrijding van de signaleringswaarde voortaan door de Inspectie van het Onderwijs in haar toezicht meegenomen wordt, indien er sprake is van onvoldoende onderwijskwaliteit op een school. In dit geval kan de Inspectie van het Onderwijs het betreffende schoolbestuur op inzet van haar eigen middelen ten behoeve van het primair onderwijsproces aanspreken. Hiernaast toetst de Inspectie voor het Onderwijs eens in de vier jaar of alle leerlingen onderwijs van voldoende kwaliteit krijgen en scholen voldoen aan de wet- en regelgeving. Omdat het schoolbestuur hiervoor verantwoordelijk is begint en eindigt het toezicht van de Inspectie bij het schoolbestuur. Jaarlijks maakt de Inspectie een analyse van iedere school op basis van de informatie die de inspectie heeft over het bestuur en de hieronder vallende scholen.

Uit de jaarrekening blijkt dat de solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit goed zijn en ruim binnen de geldende bandbreedte in het primair onderwijs liggen. Ook het weerstandsvermogen, dat de relatie tussen het eigen vermogen en de totale baten aangeeft, is ruim voldoende.

4.4 Continuïteitsparagraaf geeft een doorkijk op basis van de meerjarenraming 2019 – 2022.
In het jaarverslag is conform de rijksregeling jaarverslagen onderwijs de 'continuïteitsparagraaf' opgenomen. In het jaarverslag wordt niet alleen gerapporteerd over het kalenderjaar 2018 maar ook aandacht besteed aan de continuïteit van de schoolorganisatie in de toekomst. De continuïteitsparagraaf geeft duidelijk inzicht in de ontwikkelingen van de exploitatie voor het jaarverslag en minimaal drie opeenvolgende jaren.
Uit de meerjarenraming blijkt dat Spaarnesant met ingang van 2019 een begroting met een exploitatietekort heeft van € 1,8 mln in 2019 aflopend tot € 0,3 mln in 2021. Daarna is naar verwachting weer sprake van een positief resultaat à € 343.000. Het exploitatietekort wordt veroorzaakt doordat Spaarnesant er bewust voor kiest om in de komende jaren extra te investeren in

de kwaliteit van het onderwijs, personeel, huisvesting en innovatie. Bij personeel gaat het bijvoorbeeld over de werkdrukverlaging. Ook wordt geïnvesteerd in ICT-onderwijs, waaronder de aanschaf van digitale apparaten en versterking van de digitale vaardigheden van het personeel. Hierdoor kan bij het lesgeven goed ingespeeld worden op gedifferentieerde leerbehoeften van kinderen in de klas.

Uit de gecomprimeerde balans blijkt dat de reserves ultimo 2022 naar verwachting € 9.0 miljoen zullen bedragen. Spaarnesant geeft aan dat een reserve van € 9,65 miljoen voldoende is voor een bestuur met de omvang van Spaarnesant. Op basis van de meerjarenraming kunnen de reserves ultimo 2022 iets onder de noodzakelijk geachte buffer van € 9,65 miljoen uitkomen. Spaarnesant volgt het verloop van de reserves nauwlettend en zal, indien noodzakelijk, de geraamde extra investeringen temporiseren.
In 2018 is een nieuwe risicoanalyse gemaakt die aansluit op het koersdocument 2017-2020, die eenmaal in de vier jaar gelijktijdig met een nieuw koersplan wordt uitgevoerd. Op basis van deze analyse zijn beheersmaatregelen genomen om risico's zoveel mogelijk te beperken. Jaarlijks wordt beoordeeld of een tussentijdse aanpassing van de risicoanalyse en beheersmaatregelen moet plaatsvinden.
Eén risico is de krapte op de arbeidsmarkt. Om dit risico te verminderen intensiveert Spaarnesant de werving van nieuwe leerkrachten en trekt samen met andere schoolbesturen hierin op in het Regionaal Transfer Centrum de Beurs. Het RTC is zowel een gezamenlijke vervangingspool van personeel als wervingsinstrument voor nieuw personeel. De krapte op de werkvloer is voelbaar en leidt tot toename van de werkdruk bij het huidige personeel. Spaarnesant heeft een werkdrukonderzoek uitgevoerd en heeft naast de extra rijksmiddelen hiervoor ook vanuit de eigen reserves middelen beschikbaar gesteld. Elke school bepaalt zelf hoe de toegekende werkdrukmiddelen ingezet worden. Hiernaast heeft elke school een plan klaar liggen ingeval leerkrachten tijdelijk wegens privé omstandigheden zoals ziekte vervangen moeten worden.
Een tweede risico betreft de instabiliteit in de lumpsum financiering voor personele en materiële kosten. Door behoedzaam te begroten wordt dit risico beperkt.
Een derde risico heeft betrekking op een aantal renovatie- en uitbreidingsprojecten in 2018 en verder, waarbij sprake kan zijn van financiële tegenvallers. Deze worden opgevangen door verschuiving in het huidige meerjarenonderhoudsplan 2017-2026 van Spaarnesant.

4.5 Spaarnesant is een financieel gezonde organisatie.
Uit het jaarverslag wordt duidelijk dat Spaarnesant een financieel gezonde organisatie is. De meerjarenbegroting laat zien dat Spaarnesant over voldoende reserves beschikt om ingeval zich een risico of een calamiteit voordoet, de gevolgen hiervan incidenteel te kunnen opvangen.

4.6 Spaarnesant schetst een aantal ontwikkelingen.
In het jaarverslag 2018 wordt stilgestaan bij het masterplan onderwijshuisvesting 2015-2019. Hierin wordt rekening gehouden met de leerlingenprognoses, die ook voor het Strategisch Onderwijs

Huisvestingsplan Onderwijs (SHO) worden gebruikt. In het bestuurlijk overleg is gesproken over het toekomstige onderwijsaanbod en de relatie met het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs, dat in het vierde kwartaal 2019 ter besluitvorming aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

In het masterplan van Spaarnesant zijn duurzaamheidsmaatregelen opgenomen. De eigen minimale doelstelling om 15% te besparen op gasverbruik ten opzichte van het peiljaar 2012 is ruim bereikt. Spaarnesant heeft hiernaast 25% van de elektrakosten bespaard, mede door de zonnepanelen op 10 scholen. Met betrekking tot afvalverwerking wordt gewerkt met het scheiden van papier van het restafval. Er is gestart met de voorbereidingen van een brede bestuurlijke aanbesteding voor afvalscheiding door 12 schoolbesturen in het primair en voortgezet onderwijs uit Haarlem en Haarlemmermeer. Hiernaast is in samenwerking met de gemeente Haarlem en alle Haarlemse scholen voor primair en voortgezet onderwijs een project gestart om het bewustwordingsproces van leerlingen te vergroten. Spaarnesant is ambassadeur van de Green Deal Scholen, die tot doel heeft schoolbesturen te informeren en te ondersteunen bij het verduurzamen van scholen.

Naar aanleiding van het koersplan kwam in het bestuurlijk gesprek naar voren dat Spaarnesant investeert in de relatie met ouders door aan een open schoolklimaat op alle scholen te werken. Ouders worden veel meer dan voorheen bij het leerproces en de ontwikkelingen van hun kind betrokken. Hierdoor wordt het educatief partnerschap tussen school en ouders versterkt.
Ook hecht Spaarnesant belang aan efficiënte afstemming en samenwerking tussen (passend) onderwijs, Centrum voor Jeugd en Gezin en jeugdhulpinstellingen om voor leerlingen met ondersteunings- en zorgvraag bijvoorbeeld integrale onderwijs-zorgarrangementen te organiseren.

Hiernaast kwam in het gesprek naar voren dat Spaarnesant de bewustwording van leerlingen in de internationale context belangrijk vindt. Op een aantal scholen wordt gewerkt met het International Primary Curiculum (IPC) waarin effectief leren centraal staat.

Spaarnesant onderzoekt samen met Dunamare in het kader van het vergroten van kansengelijkheid, de mogelijkheden naar een brede onderwijsvoorziening voor 10- tot 14-jarigen in Haarlem. Dit op verzoek van de andere schoolbesturen primair en voortgezet onderwijs. Inmiddels zijn in het onderwijs verkennende gesprekken gestart over het soort onderwijsvoorziening, het aantal onderwijstypen, de instroom van leerlingen uit groepen 7 en 8 van het basisonderwijs en de uitstroommogelijkheden voor leerlingen naar de derde klas van het regulier voortgezet onderwijs.

Ook informeert Spaarnesant de gemeente dat zij met subsidie van het Ministerie van OCW en in samenwerking met het Stedelijk Gymnasium leerlingen van vier basisscholen in Schalkwijk kennis laat maken met gymnasiaal onderwijs.

Spaarnesant licht de stand van zaken van het gezamenlijke plaatsingsbeleid van de schoolbesturen voor primair onderwijs in Haarlem toe. Om ouders van dienst te kunnen zijn hebben de

schoolbesturen voor primair onderwijs het plaatsingsbeleid voor het vinden van een passen school voor vierjarigen ontwikkeld. Het plaatsingsbeleid gaat uit van het gelijkheidsbeginsel voor alle ouders die hun kind voor groep 1 van de basisschool aanmelden. De twee plaatsingsronden in 2018 hebben als resultaat plaatsing op de school van eerste voorkeur met een percentage van 97% en 96%. In 2019 is het resultaat van twee plaatsingsronden 93%.

4.7 De Inspectie van het Onderwijs kent bijna alle scholen van Spaarnesant een basisarrangement toe.
Bijna alle basisscholen van Spaarnesant hebben een basisarrangement van de Inspectie van het Onderwijs ontvangen. Dit is de hoogste kwalificatie van de Inspectie en houdt in dat de Inspectie het onderwijs van voldoende kwaliteit acht. Twee basisscholen De Cirkel en M.L. Kingschool hebben een onvoldoende beoordeling van de Inspectie voor het Onderwijs. Op deze scholen is sprake van intensieve verbetertrajecten onder begeleiding van externe deskundigen.

4.8 Spaarnesant neemt deel aan lokale en regionale samenwerkingsvormen.
Spaarnesant neemt deel aan lokale samenwerkingsvormen. Zo is Spaarnesant convenantpartner van de Lokale Educatieve Agenda (L.E.A.) en participeert in L.E.A.-werkgroepen waaronder Voor- en Vroegschoolse Educatie, schoolgebonden schakelklassen, onderwijshuisvesting en -financiën en de regiegroep L.E.A.. Ook werkt zij nauw samen met peuterspeelzalen en kinderopvangorganisaties, de uitvoerders van Voor- en Vroegschoolse educatie en de Jeugdgezondheidszorg. Voorts is zij betrokken bij de Verwijsindex voor Risicojongeren en partner in School-in-de-Wijk. Op regionaal niveau is Spaarnesant lid van samenwerkingsvormen, waaronder het Samenwerkingsverband passend onderwijs Zuid Kennemerland en werkt samen met die in de aangrenzende regio's. Ook is zij lid van het Regionaal Besturenoverleg Onderwijs (R.B.O.) met de Regionale Educatieve agenda (R.E.A.). Spaarnesant participeert in dit kader onder meer in werkgroepen met betrekking tot de overgang po – vo en de agendacommissie van het R.B.O..

5. Risico's en kanttekeningen
Geen.

6. Uitvoering
Stichting Spaarnesant verzorgt het openbaar primair (speciaal) onderwijs in Haarlem.

7. Bijlagen
- Bijlage A: Jaarverslag 2018 Stichting Spaarnesant
- Bijlage B: Jaarverslag in beeld 2018 Spaarnesant